A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2022. december 22.*

„Előzetes döntéshozatal – Emberi felhasználásra szánt gyógyszerek – 2001/83/EK irányelv – A 86. cikk (1) bekezdése – A »gyógyszerek reklámozásának« fogalma – A 87. cikk (3) bekezdése – A gyógyszerek észszerű felhasználása – 90. cikk – Tiltott reklámelemek – Nem vényköteles és nem is támogatott gyógyszerekre vonatkozó reklám – Árreklám – Promóciós ajánlatokra vonatkozó reklám – Együttes értékesítésekre vonatkozó reklám – Tilalom”

A C-530/20. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Latvijas Republikas Satversmes tiesa (alkotmánybíróság, Lettország) a Bírósághoz 2020. október 20-án érkezett, 2020. október 6-i határozatával terjesztett elő

az **„EUROAPTIEKA” SIA**

által indított,

a **Ministru kabinets**

részvételével folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: K. Lenaerts elnök, L. Bay Larsen elnökhelyettes, A. Arabadjiev, C. Lycourgos, E. Regan, P. G. Xuereb, L. S. Rossi (előadó), D. Gratsias és M. L. Arastey Sahún tanácselnökök, J.-C. Bonichot, S. Rodin, F. Biltgen, M. Gavalec, Csehi Z. és O. Spineanu-Matei bírák,

főtanácsnok: M. Szpunar,

hivatalvezető: L. Carrasco Marco tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– az „EUROAPTIEKA” SIA képviseletében M. Pētersons advokāts,

– a görög kormány képviseletében A. Dimitrakopoulou és V. Karra, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: lett

– a lett kormány képviseletében K. Pommere, I. Romanovska és V. Soņeca, meghatalmazotti minőségben,

– a lengyel kormány képviseletében B. Majczyna, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében A. Sauka és Sipos A., meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2021. december 9-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

tekintettel a szóbeli szakasz újbóli megnyitását elrendelő, 2022. március 2-i végzésre és a 2022. március 22-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– az „EUROAPTIEKA” SIA képviseletében M. Pētersons advokāts,

– a lett kormány képviseletében J. Davidoviča és I. Romanovska, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében A. Sauka és Sipos A., meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok kiegészítő indítványának a 2022. június 9-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a 2004. március 31-i 2004/27/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL 2004. L 136., 34. o.; helyesbítés: HL 2015. L 124., 16. o.) módosított, az emberi felhasználásra szánt gyógyszerek közösségi kódexéről szóló, 2001. november 6-i 2001/83/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2001. L 311., 67. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 27. kötet, 69. o.; helyesbítések: HL 2006. L 235., 24. o.; HL 2014. L 239., 81. o.; HL 2019. L 317., 115. o.; a továbbiakban: 2001/83 irányelv) 86. cikke (1) bekezdésének, 87. cikke (3) bekezdésének és 90. cikkének értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet a lettországi székhelyű és e tagállamban gyógyszerészeti tevékenységet folytató „EUROAPTIEKA” SIA nevű társaság által a gyógyszerek reklámozásának bizonyos formáit tiltó nemzeti rendelkezés jogszerűsége tárgyában indított eljárás keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

3 A 2001/83 irányelv (2) és (45) preambulumbekezdése értelmében:

„(2) A gyógyszerek gyártására, forgalmazására és felhasználására vonatkozó szabályok legfontosabb célja a közegészség megóvása.

[…]

(45) A lakosság számára történő reklámozás, még akkor is, ha csak rendelvény nélkül kapható termékekre vonatkozik, hatást gyakorolhat a közegészségügyre, amennyiben a reklámozás túlzott és nem átgondolt. Ezért a lakosságnak szóló gyógyszerreklámozásnak, amennyiben megengedett, meg kell felelnie bizonyos lényegi kritériumoknak, amelyeket meg kell határozni.”

4 A 2001/83 irányelv „Reklámozás” című VIII. címe, illetve „Tájékoztatás és reklámozás” című VIIIa. címe tartalmazza az említett irányelv 86–88. cikkét, illetve 88a.–100. cikkét.

5 Ugyanezen irányelv 86. cikke előírja:

„(1) E cím alkalmazásában a »gyógyszerek reklámozása« kifejezés magában foglalja azokat az információkat, illetve ügynöki tevékenységet vagy vásárlásra való ösztönzést, amelynek célja a gyógyszerek rendelésének, szállításának, értékesítésének vagy fogyasztásának az elősegítése; ez különösen a következőkre vonatkozik:

– gyógyszerek nyilvános reklámozása;

[…]

(2) Ez a cím nem vonatkozik a következőkre:

– az V. cím rendelkezéseiben szabályozott címkézés, és az ahhoz mellékelt betegtájékoztató,

– levelezés és az ahhoz mellékelt, nem reklámcélból küldött anyagok, amelyek egy gyógyszerrel kapcsolatos különleges kérdés megválaszolása érdekében szükségesek,

– tényszerű, tájékoztató jellegű bejelentések és referenciaanyagok, amelyek például a csomagolás módjának megváltozására, az általános gyógyszerhasználati óvintézkedések keretében a mellékhatásokra való figyelmeztetésekre, kereskedelmi katalógusokra és árjegyzékekre vonatkoznak, amennyiben nem tartalmaznak utalásokat a gyógyszerre,

– emberi egészségre vagy betegségekre vonatkozó információk, amennyiben azok még közvetetten sem hivatkoznak gyógyszerekre.”

6 A 2001/83 irányelv 87. cikke előírja:

„(1) A tagállamok megtiltják azoknak a gyógyszereknek a reklámozását, amelyekre a közösségi jognak megfelelően nem adtak ki forgalombahozatali engedélyt.

(2) A gyógyszer reklámozásának minden részlete meg kell, hogy feleljen az alkalmazási előírásban megadott adatoknak.

(3) A gyógyszerek reklámozása:

– a gyógyszer ésszerű felhasználását segíti elő azáltal, hogy tárgyilagosan és túlzások nélkül mutatja be a gyógyszer tulajdonságait,

– nem lehet félrevezető.”

7 Ezen irányelv 88. cikkének (1)–(3) bekezdése ekként rendelkezik:

„(1) A tagállamok megtiltják azoknak a gyógyszereknek a nyilvános reklámozását, amelyek:

a) a VI. címnek megfelelően csak orvosi rendelvényre kaphatók,

b) nemzetközi egyezményekben, például az Egyesült Nemzetek 1961-es és 1971-es egyezményében pszichotróp anyagként vagy kábítószerként besorolt anyagot tartalmaznak.

(2) Nyilvánosan reklámozhatók azok a gyógyszerek, amelyek összetételükre és alkalmazásukra tekintettel gyakorló orvos diagnózisa vagy rendelvény nélkül, illetve a kezelés megfigyelése nélkül, adott esetben gyógyszerész tanácsa alapján alkalmazhatók.

(3) A tagállamok megtilthatják saját területükön azon gyógyszerek nyilvános reklámozását, amelyeknek az ára támogatott.”

8 Az említett irányelv 89. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„A 88. cikk sérelme nélkül a gyógyszerek nyilvános reklámozása:

[…]

b) legalább a következő információkat tartalmazza:

– a gyógyszer neve, valamint a közönséges neve, amennyiben a gyógyszer csak egy hatóanyagot tartalmaz,

[…]”

9 Ugyanezen irányelv 90. cikkének szövege a következő:

„A nyilvános gyógyszerhirdetés nem tartalmazhat olyan elemeket, amelyek:

a) azt a benyomást keltik, hogy nincs szükség orvosi konzultációra vagy sebészeti műtétre, különösen azáltal, hogy diagnózist vagy postai úton történő kezelést ajánl;

b) azt állítják, hogy a gyógyszer hatása garantált, nincs mellékhatása, illetve hogy hatása kedvezőbb egy másik kezelésnél vagy gyógyszernél, vagy azokkal egyenértékű;

c) azt állítják, hogy az alany általános egészségi állapota a gyógyszer bevételével javul;

d) azt állítják, hogy az alany egészségi állapotát befolyásolhatja, ha nem veszi be a gyógyszert; ezt a tilalmat nem kell alkalmazni a 88. cikk (4) bekezdésében említett védőoltási kampányokra;

e) kizárólag vagy főként gyermekeknek szólnak;

f) tudósok, egészségügyi szakemberek vagy olyan személyek ajánlására hivatkoznak, akik nem tudósok vagy egészségügyi szakemberek, de népszerűségük révén elősegíthetik a gyógyszer fogyasztását;

g) azt állítják, hogy a gyógyszer élelmiszer, kozmetikum vagy más fogyasztói termék;

h) azt állítják, hogy a gyógyszer biztonságossága vagy hatásossága annak köszönhető, hogy természetes anyag;

i) egy kórelőzmény leírásával vagy részletes bemutatásával téves öndiagnózishoz vezethetnek;

j) helytelen, riasztó vagy félrevezető módon utalnak a gyógyulás tüneteire;

k) helytelen, riasztó vagy félrevezető módon, képszerűen mutatják be az emberi testnek a betegség vagy a sérülés okozta elváltozásait, illetve a gyógyszernek az emberi testre vagy annak egy részére gyakorolt hatását.”

A lett jog

10 A 2011. május 17-i Ministru kabineta noteikumi Nr. 378 „Zāļu reklamēšanas kārtība un kārtība, kādā zāļu ražotājs ir tiesīgs nodot ārstiem bezmaksas zāļu paraugus” („A gyógyszerek reklámozási módjai, valamint azon módszerek, amelyek alapján a gyógyszergyártó az orvosoknak ingyenes gyógyszermintákat kínálhat” című, 378. sz. kormányrendelet; a *Latvijas Vēstnesis* 2011. évi 78. száma; a továbbiakban: 378. sz. rendelet) 18.12. pontja a következőképpen rendelkezik:

„A nagyközönségnek szánt gyógyszerreklámokban tilos olyan információk feltüntetése, amelyek a gyógyszer megvásárlására ösztönöznek azáltal, hogy a gyógyszer megvásárlásának szükségességét annak árával igazolják, különleges kiárusítási akciót hirdetve, vagy arról tájékoztatva, hogy a gyógyszert más (akár csökkentett árú) gyógyszerekkel vagy termékekkel együtt értékesítik.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

11 Az EUROAPTIEKA egy olyan cégcsoport tagja, amely gyógyszertárak és gyógyszerek kiskereskedelmi értékesítését végző társaságok hálózatával rendelkezik Lettországban. A lett jog szerint a gyógyszertárak a gyógyszereken kívül más egészségügyi termékeket is forgalmazhatnak.

12 2016 márciusában az EUROAPTIEKA promóciós értékesítést hirdetett az internetes oldalán, valamint a havilapjában, amely legalább három termék megvásárlása esetén 15% kedvezményt kínált minden gyógyszer vételárából. 2016. április 1-jei határozatával a Veselības inspekcijas Zāļu kontroles nodaļa (az egészségügyi felügyelet gyógyszerellenőrzési részlege, Lettország) a 378. sz. rendelet 18.12. pontja alapján megtiltotta az EUROAPTIEKA számára az ezen promóciós értékesítésre vonatkozó reklám terjesztését.

13 2020. január 8-án az EUROAPTIEKA alkotmányjogi panaszt nyújtott be e rendelkezéssel szemben a kérdést előterjesztő Latvijas Republikas Satversmes tiesához (alkotmánybíróság, Lettország). E kérelem alátámasztásaként az EUROAPTIEKA többek között arra hivatkozik, hogy az említett rendelkezés nemcsak egy meghatározott gyógyszer reklámozására vonatkozik, hanem általában véve a gyógyszerek reklámozására is. Ezzel szemben a 2001/83 irányelv rendelkezései, amelyek végrehajtására a 378. sz. rendelet irányul, nem minden gyógyszerészeti ágazatbeli reklámra vagy

nem általában véve a gyógyszerek reklámozására alkalmazandók, hanem kizárólag meghatározott gyógyszerek reklámozására. Márpedig az EUROAPTIEKA azt állítja, hogy ez az irányelv teljes körű harmonizációt valósít meg a gyógyszerek reklámozása terén, következésképpen megakadályozza a tagállamokat abban, hogy jogszabályaikban az e reklámozást korlátozó kiegészítő szabályokat határozzanak meg. Szerinte a 378. sz. rendelet 18.12. pontjának megszövegezésével a kormány a 2001/83 irányelv 90. cikkében szereplő tiltott reklámelemek listáját egészítette ki, és így megsértette az EUMSZ 288. cikk harmadik bekezdését.

14 A kormány viszont úgy véli, hogy a 2001/83 irányelv 86. cikkének (1) bekezdésében szereplő „gyógyszerek reklámozásának” fogalmát tágan kell értelmezni, és minden olyan reklámozás tilalmát, amely nem felel meg az ezen irányelv 87. cikkének (3) bekezdésében előírt azon követelménynek, amely szerint a gyógyszer reklámozásának elő kell segítenie a gyógyszer észszerű felhasználását, nemcsak egy meghatározott gyógyszerre, hanem általában véve minden gyógyszerre alkalmazni kell. Márpedig a 378. sz. rendelet 18.12. pontját azzal a céllal fogadták el, hogy csökkentsék a nem vényköteles gyógyszerek észszerűtlen felhasználását, ami az ilyen gyógyszereknek az áraikra tekintettel történő reklámozásából eredhet. Az e nemzeti rendelkezés által előírt szigorúbb követelmények tehát annak az említett irányelv (45) preambulumbekezdésében is kimondott szükségességén alapulnak, hogy védjék a közegészséget a túlzott és átgondolatlan reklámozás veszélyeitől. Az említett nemzeti rendelkezés szerinte ennélfogva összhangban van ugyanezen irányelvvel.

15 A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy a 378. sz. rendelet 18.12. pontja a 2001/83 irányelv értelmében vett, gyógyszerek reklámozására vonatkozó szabályozásnak minősül, és ezen irányelv lehetővé teszi olyan szabályok előírását, mint az e nemzeti rendelkezésben előírtak, hiszen e szabályok megfelelnek az ezen irányelv által követett céloknak. Mindazonáltal a kérdést előterjesztő bíróság az említett irányelv 86. cikke (1) bekezdésének, 87. cikke (3) bekezdésének és 90. cikkének értelmezését kéri.

16 E bíróság mindenekelőtt hangsúlyozza, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint a 2001/83 irányelv 86. cikkének (1) bekezdésében szereplő „gyógyszerek reklámozásának” fogalmát nagyon tágan, a szóban forgó üzenet reklámcéljára összpontosítva kell értelmezni. Az irányelv 89. cikke (1) bekezdése b) pontja első franciabekezdésének szövegéből – amely szerint a gyógyszerekre vonatkozó reklámoknak tartalmazniuk kell a gyógyszer megnevezését – mindenesetre az következik, hogy csak a beazonosítható gyógyszerekre vonatkozó reklámozás minősül az említett irányelv értelmében vett „gyógyszerek reklámozásának”. Ha ez lenne a helyzet, akkor lehetséges, hogy a 378. sz. rendelet 18.12. pontjában említett tevékenységek nem tartoznak e fogalom körébe, mivel ez utóbbi rendelkezés nem az egyes konkrét gyógyszerekre vonatkozó olyan információkra vonatkozna, mint a megnevezésük, hanem az olyan információkat zárná ki a gyógyszerek reklámozásából, mint például az azok megvásárlására az ár révén ösztönző információk.

17 Ezt követően az említett bíróság megjegyzi, hogy a 2001/83 irányelv teljes körű harmonizációt hajtott végre a gyógyszerek reklámozása terén. E tekintetben e bíróság arra keresi a választ, hogy mivel a 378. sz. rendelet 18.12. pontjában foglalt tilalmak nem felelnek meg az ezen irányelv 90. cikkében tiltott egyik reklámelemnek sem, és feltételezve, hogy ez utóbbit alkalmazni kell, a tagállamok jogosultak-e nemzeti jogszabályaikban előírni – az ezen 90. cikkben tiltottakon kívül – más reklámelemeknek a tilalmát is.

18 E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság végül megjegyzi, hogy a Bíróság korábban már kimondta, hogy az említett 90. cikkben kifejezetten előírtakon felüli, más követelményeknek a 2001/83 irányelvvel való összeegyeztethetősége az ezen irányelv által követett célra, azaz a gyógyszerek észszerű felhasználásának előmozdítására, valamint a közegészségre esetlegesen kiható túlzott és átgondolatlan reklámozás megakadályozásának szükségességére tekintettel értékelhető. Így e bíróság szerint az említett irányelvnek a (45) preambulumbekezdésével összefüggésben értelmezett 87. cikkének (3) bekezdését úgy lehet értelmezni, hogy az lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy megtiltsanak minden olyan, nyilvánvalóan túlzott és átgondolatlan gyógyszerreklámozást, amely hatással lehet a közegészségre.

19 E körülmények között a Latvijas Republikas Satversmes tiesa (alkotmánybíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) A [378. sz. rendelet 18.12. pontjában] szereplő szabályok által hivatkozott tevékenységeket a [2001/83] irányelv VIII. címének (»Reklámozás«) értelmében vett, gyógyszerek reklámozásának kell-e tekinteni?

2) Úgy kell-e értelmezni a 2001/83 irányelv 90. cikkét, hogy azzal ellentétes egy olyan tagállami szabályozás, amely kibővíti a tiltott reklámozási módok listáját, és az említett irányelv 90. cikkében kifejezetten előírtaknál szigorúbb korlátozásokat vezet be?

3) Úgy kell-e értelmezni, hogy az alapügy tárgyát képező vitatott szabályozás a gyógyszerek reklámozását azoknak a 2001/83 irányelv 87. cikkének (3) bekezdése értelmében vett észszerű felhasználásának elősegítése érdekében korlátozza?”

A Bíróság előtti eljárás

20 2021. július 13-án a Bíróság úgy határozott, hogy a jelen ügyet a harmadik tanács elé utalja. Ugyanezen a napon felhívta az Európai Unió Bírósága alapokmányának 23. cikke szerinti érdekelteket, hogy a Bíróság eljárási szabályzata 61. cikkének (1) bekezdése alapján írásban válaszoljanak bizonyos kérdésekre. Az alapeljárás felperese, a görög, a lett és a lengyel kormány, valamint az Európai Bizottság válaszolt e kérdésekre.

21 A Bíróság tagságának részleges megújítását követően és a tanácsok ebből következő új összetételére tekintettel a Bíróság 2021. október 13-i határozatával az ügyet a negyedik tanács elé utalta.

22 2021. december 9-én a főtanácsnok ismertette indítványát, majd az eljárás szóbeli szakaszát lezárták.

23 Mivel a negyedik tanács úgy ítélte meg, hogy a 2020. október 1-jei A (Gyógyszerek reklámozása és online értékesítése) ítéletnek (C-649/18, EU:C:2020:764), valamint a 2021. július 15-i DocMorris ítéletnek (C-190/20, EU:C:2021:609) a jelen ügyben előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre adandó válaszokra gyakorolt hatása nagyobb létszámú ítélkező testület figyelmét érdemli, 2022. január 13-án úgy határozott, hogy a jelen ügyet az eljárási szabályzata 60. cikkének (3) bekezdése alapján visszautalja a Bírósághoz annak érdekében, hogy azt ilyen nagyobb létszámú ítélkező testület elé utalják.

24 2022. február 1-jén a Bíróság úgy határozott, hogy az említett ügyet a nagytanács elé utalja.

25 A Bíróság a főtanácsnok meghallgatását követően a 2022. március 2-i EUROAPTIEKA végzésében (C-530/20, nem tették közzé, EU:C:2022:146) az eljárási szabályzat 83. cikkének megfelelően elrendelte az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitását a jelen ügyben.

26 2022. június 9-én a főtanácsnok kiegészítő indítványt terjesztett elő.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

27 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból és a Bíróság rendelkezésére álló ügyiratokból az derül ki, hogy az alapügy tárgyát képező nemzeti rendelkezést a lett igazságügyi és közigazgatási hatóságok úgy értelmezik, hogy azt alkalmazni kell mind a meghatározott gyógyszerek nyilvános reklámozására, mind pedig a meg nem határozott gyógyszerek nyilvános reklámozására, azaz általában véve a gyógyszerek reklámozására, illetve az egyedileg be nem azonosított gyógyszerek egészének reklámozására. Egyébiránt az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy az alapeljárás éppen e nemzeti rendelkezés jogszerűségére vonatkozik, amennyiben az a reklámozás e második kategóriájára vonatkozik.

28 E körülmények között meg kell állapítani, hogy első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2001/83 irányelv 86. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy az olyan információk terjesztése, amelyek ösztönzik a gyógyszerek vásárlását azáltal, hogy az ilyen vásárlás szükségességét különleges értékesítés meghirdetésével vagy annak jelzésével igazolják, hogy az említett gyógyszereket más gyógyszerekkel együtt – akár csökkentett áron – vagy más termékekkel együtt értékesítik, a „gyógyszerek reklámozásának” e rendelkezés értelmében vett fogalma alá tartozik, akkor is, ha ezen információk nem egy meghatározott gyógyszerre, hanem meg nem határozott gyógyszerekre vonatkoznak.

29 E kérdés megválaszolásához először is azt kell meghatározni, hogy a 2001/83 irányelv 86. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „gyógyszerek reklámozásának” fogalma kizárólag a meghatározott gyógyszerek reklámozására terjed-e ki, vagy kiterjed a meg nem határozott gyógyszerek reklámozására is. Másodszor meg kell vizsgálni, hogy az olyan tevékenységek, mint amelyek az alapügy tárgyát képező nemzeti rendelkezésben szerepelnek, e fogalom alá tartozhatnak-e.

A 2001/83 irányelv 86. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „gyógyszerek reklámozása” fogalmának terjedelméről

30 A 2001/83 irányelv 86. cikkének (1) bekezdése úgy határozza meg a „gyógyszerek reklámozásának” fogalmát, mint amely magában foglalja „azokat az információkat, illetve ügynöki tevékenységet vagy vásárlásra való ösztönzést, amelynek célja a gyógyszerek rendelésének, szállításának, értékesítésének vagy fogyasztásának az elősegítése”.

31 Mivel e rendelkezés semmiféle utalást nem tartalmaz a nemzeti jogokra, e fogalmat úgy kell tekinteni, mint amely az uniós jog önálló fogalma, és az Unió területének egészén egységesen kell értelmezni, figyelemmel nem csupán az említett rendelkezés szövegére, hanem arra a kontextusra is, amelybe az illeszkedik, illetve az azon szabályozás által követett célokra, amelynek az részét

képezi (lásd ebben az értelemben: 2021. június 22-i Venezuela kontra Tanács [Harmadik állam érintettsége] ítélet, C-872/19 P, EU:C:2021:507, 42. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

32 Ami először is a 2001/83 irányelv 86. cikke (1) bekezdésének szövegét illeti, hangsúlyozni kell, hogy e rendelkezés szisztematikusan többes számban hivatkozik a „gyógyszerekre”. Ezenfelül, a „gyógyszerek reklámozásának” fogalmát az említett rendelkezésben igen tágan határozták meg, oly módon, hogy az kiterjed [minden] információra, illetve [bármely] ügynöki tevékenységre vagy vásárlásra való ösztönzésre – ideértve a „gyógyszerek nyilvános reklámozását” is –, amelyet ezen irányelv 86. cikkének (2) bekezdése nem zár ki kifejezetten (lásd ebben az értelemben: 2011. május 5-i MSD Sharp & Dohme ítélet, C-316/09, EU:C:2011:275, 29. pont).

33 E körülményekre tekintettel a 2001/83 irányelv 86. cikke (1) bekezdésének szövegéből nem lehet arra következtetni, hogy a meg nem határozott gyógyszerek reklámozása ki lenne zárva az e rendelkezés értelmében vett „gyógyszerek reklámozásának” fogalma alól.

34 Másodszor, ami azt az összefüggést illeti, amelybe a 2001/83 irányelv 86. cikkének (1) bekezdése illeszkedik, meg kell állapítani, hogy ezen irányelv VIII. és VIIIa. címének rendelkezései közül egyesek „gyógyszerek” reklámozására utalnak, ezáltal azt sugallva, hogy e reklámozás meg nem határozott gyógyszerekre is vonatkozhat, míg mások „valamely gyógyszer” reklámozására utalnak.

35 Ugyanakkor, egyrészt ami a 2001/83 irányelv VIII. címének rendelkezéseit illeti, nevezetesen a 86–86. cikkben szereplőket, hangsúlyozni kell, hogy e rendelkezések általános és alapvető szabályokat mondanak ki a gyógyszerek reklámozására vonatkozóan (lásd ebben az értelemben: 2011. május 5-i Novo Nordisk ítélet, C-249/09, EU:C:2011:272, 22., 24. és 25. pont). Ebből következik, hogy – amint azt a főtanácsnok lényegében a 2021. december 9-i indítványának 44. pontjában megállapította – az említett rendelkezéseket minden olyan tevékenységre alkalmazni kell, amelynek a célja a gyógyszerek rendelésének, szállításának, értékesítésének vagy fogyasztásának az elősegítése.

36 Így, még ha az említett irányelv 88. cikkével ellentétben annak 87. cikke szó szerint a „gyógyszer(ek)” reklámozására utal is, e 87. cikket a Bíróság korábban már úgy értelmezte, hogy az a gyógyszerek reklámozásának valamennyi típusára és elemére alkalmazandó általános elveket tartalmazza (2011. május 5-i Novo Nordisk ítélet, C-249/09, EU:C:2011:272, 25. pont; lásd még ebben az értelemben: 2007. november 8-i Gintec ítélet, C-374/05, EU:C:2007:654, 51. és 55. pont).

37 Másrészt, ami a 2001/83 irányelv VIIIa. címében szereplő rendelkezéseket illeti, kétségtelen, hogy az irányelv 89. és 90. cikke, amelyek a nyilvános reklámozásra vonatkozó különös szabályokat írnak elő, egyes számban utalnak „gyógyszerre”, és – amint arra a kérdést előterjesztő bíróság rámutat – ezen irányelv 89. cikke (1) bekezdése b) pontjának első francia bekezdése úgy rendelkezik, hogy az ilyen reklámozásnak legalább a gyógyszer nevét tartalmaznia kell.

38 Ugyanakkor az említett irányelv 89. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy azt a 88. cikk sérelme nélkül kell alkalmazni. Ezenkívül, amint arra lényegében a lengyel kormány és a Bizottság is hivatkozott, az a körülmény, hogy az ugyanezen irányelv 89. és 90. cikkében foglalt különös szabályok valamely meghatározott gyógyszer reklámozására vonatkoznak, nem alkalmas arra, hogy megkérdőjelezze a „gyógyszerek reklámozása” 2001/83 irányelv 86. cikkének (1) bekezdésében szereplő fogalmának igen tág meghatározását, sem pedig az ezen irányelv 86–88. cikkében foglalt szabályok általános hatályát. Az említett irányelv 89. cikkéből tehát nem

lehet arra következtetni, hogy a „gyógyszerek reklámozása” ugyanezen irányelv 86. cikkének (1) bekezdése értelmében vett fogalmát úgy kell érteni, hogy az kizárólag valamely meghatározott gyógyszer reklámozására vonatkozik.

39 Harmadszor, ami a 2001/83 irányelv által követett célokat illeti, a (2) preambulumbekezdéséből kitűnik, hogy az irányelv alapvető célja a közegészség megóvása.

40 E tekintetben a Bíróság korábban már kimondta, hogy a gyógyszerek reklámozása alkalmas lehet a közegészség veszélyeztetésére (2011. május 5-i Novo Nordisk ítélet, C-249/09, EU:C:2011:272, 32. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat), tekintettel azokra a súlyos egészségügyi következményekre, amelyek a vényköteles gyógyszerek helytelen felhasználásából vagy túlzott fogyasztásából (2011. május 5-i MSD Sharp & Dohme ítélet, C-316/09, EU:C:2011:275, 30. pont), illetve a nem vényköteles gyógyszerek túlzott mértékű vagy meggondolatlan alkalmazásához kapcsolódó esetleges veszélyekből adódhatnak (lásd ebben az értelemben: 2020. október 1-jei A [Gyógyszerek reklámozása és online értékesítése] ítélet, C-649/18, EU:C:2020:764, 80. és 94. pont).

41 Hangsúlyozni kell ugyanis a gyógyszerek igen sajátos jellegét, amelyek a gyógyhatásaik miatt alapvetően különböznek a többi árucikktől (lásd ebben az értelemben: 2019. szeptember 18-i VIPA-ítélet, C-222/18, EU:C:2019:751, 73. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). E gyógyhatásoknak az a következménye, hogy ha a gyógyszereket szükségtelenül vagy nem megfelelő módon alkalmazzák, azok súlyosan károsíthatják az egészséget, anélkül hogy a páciens a gyógyszer alkalmazása során mindezt észlelné. A túlzott gyógyszerfogyasztás vagy a gyógyszerek helytelen alkalmazása egyébként kockázatot jelent a nemzeti szociális biztonsági rendszerek pénzügyi egyensúlyára (lásd ebben az értelemben: 2009. május 19-i Apothekerkammer des Saarlandes és társai ítélet, C-171/07 és C-172/07, EU:C:2009:316, 31. és 32. pont).

42 Így egyrészt a 2001/83 irányelv 87. cikkének (1) bekezdése és 88. cikke (1) bekezdésének a) pontja kivétel nélkül tiltja az olyan gyógyszer reklámozását, amelynek tekintetében nem adtak ki az uniós jognak megfelelő forgalombahozatali engedélyt, illetve az olyan gyógyszerek mindennemű nyilvános reklámozását, amelyeket nem lehet orvosi rendelvény nélkül kiadni, másrészt, ezen irányelv 88. cikkének (3) bekezdése lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy megtiltsák a területükön a támogatott gyógyszerek nyilvános reklámozását.

43 Ugyanígy, az említett irányelv 88. cikkének (2) bekezdése szintén megfelel a közegészség megóvása alapvető céljának, figyelemmel az irányelv (45) preambulumbekezdésére, amely szerint a nem vényköteles gyógyszerek nyilvános reklámozása engedélyezett, amennyiben tiszteletben tartják az ugyanezen irányelv által előírt feltételeket és korlátozásokat (lásd ebben az értelemben: 2003. december 11-i Deutscher Apothekerverband ítélet, C-322/01, EU:C:2003:664, 109. pont; 2020. június 11-i ratiopharm ítélet, C-786/18, EU:C:2020:459, 40. pont), hiszen e reklámozás, amint az az említett (45) preambulumbekezdésből következik, kihatással lehet a közegészségre, ha túlzott mértékű és átgondolatlan.

44 Márpedig a közegészség védelmének alapvető célkitűzését nagymértékben veszélyeztetné a 2001/83 irányelv 86. cikke (1) bekezdésének azon értelmezése, mely szerint a gyógyszerek rendelésének, szállításának, értékesítésének vagy fogyasztásának elősegítését célzó információkat, illetve ügynöki tevékenységet vagy vásárlásra való ösztönzést, amely nem egy meghatározott gyógyszerre utal, nem tartozik az ezen rendelkezés értelmében vett „gyógyszerek reklámozásának” fogalma alá, és ennélfogva kikerüli az ezen irányelv által a reklámozás terén előírt tilalmakat, feltételeket és korlátozásokat.

45 Ugyanis, mivel a nemmeg nem határozott gyógyszerek olyan reklámozása, mint például az ugyanazon betegség kezelésére szolgáló gyógyszerek egész csoportjára vonatkozó reklám, a vényköteles vagy támogatott gyógyszerekre is vonatkozhat, és az ilyen reklámnak a 2001/83 irányelv reklámozásra vonatkozó rendelkezéseinek hatálya alóli kizárása nagymértékben megfosztaná hatékony érvényesülésüktől az ezen irányelv 88. cikke (1) bekezdésének a) pontjában és (3) bekezdésében foglalt tilalmakat, mivel lehetővé tenné minden olyan reklámnak az e tilalmak alóli kivonását, amely nem kifejezetten az e csoportba tartozó gyógyszerre vonatkozik.

46 Ezenkívül, amint arra a főtanácsnok lényegében a 2021. december 9-i indítványának 41., 56. és 60. pontjában rámutatott, a nem vényköteles gyógyszerek olyan meg nem határozott összessége tekintetében történő reklámozás, mint a gyógyszertárakban árusítható gyógyszerek teljes skálájára vonatkozó reklám, ugyanúgy, mint valamely egyetlen meghatározott gyógyszerre vonatkozó reklámozás, lehet túlzott mértékű és átgondolatlan, és ennélfogva ártalmas lehet a közegészségre nézve azáltal, hogy a fogyasztókat az érintett gyógyszerek észszerűtlen alkalmazására vagy túlzott fogyasztására ösztönzi.

47 A 2001/83 irányelv 86. cikke (1) bekezdésének szó szerinti, rendszertani és teleologikus értelmezéséből tehát az következik, hogy a „gyógyszerek reklámozása” e rendelkezés értelmében vett fogalma magában foglalja mindazokat az információkat, illetve bármely ügynöki tevékenységet vagy vásárlásra való ösztönzést, amelynek célja egy meghatározott gyógyszer vagy nem meghatározott gyógyszerek rendelésének, szállításának, értékesítésének vagy fogyasztásának az elősegítése.

48 A 2020. október 1-jei A (Gyógyszerek reklámozása és online értékesítése) ítélet (C-649/18, EU:C:2020:764) és a 2021. július 15-i DocMorris ítélet (C-190/20, EU:C:2021:609) nem igazolhatja a 2001/83 irányelv 86. cikke (1) bekezdésének ettől eltérő értelmezését.

49 A 2020. október 1-jei A (Gyógyszerek reklámozása és online értékesítése) ítélet (C-649/18, EU:C:2020:764) alapjául szolgáló ügy ugyanis az egyik tagállamban letelepedett gyógyszertár tevékenységére vonatkozott, amely abból állt, hogy másik tagállambeli fogyasztók számára sokféle formában széles terjedelmű reklámkampányt folytatott, online gyógyszerértékesítési szolgáltatásaira vonatkozóan. A Bíróság lényegében úgy ítélte meg, hogy az online gyógyszerértékesítési szolgáltatások reklámozása nem a 2001/83 irányelv gyógyszerek reklámozására vonatkozó rendelkezéseinek, hanem a belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem, egyes jogi vonatkozásairól szóló, 2000. június 8-i 2000/31/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (Elektronikus kereskedelemről szóló irányelv) (HL 2000. L 178., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 25. kötet, 399. o.) hatálya alá tartozik (lásd ebben az értelemben: 2020. október 1-jei A [Gyógyszerek reklámozása és online értékesítése] ítélet, C-649/18, EU:C:2020:764, 50. és 59. pontja).

50 Ami a 2021. július 15-i DocMorris ítélet (C-190/20, EU:C:2021:609) alapjául szolgáló ügyet illeti, az egy gyógyszertár nyereményjáték formájában folytatott olyan reklámtevékenységére vonatkozott, amely lehetővé teszi a résztvevők számára, hogy gyógyszereken kívüli, a mindennapi életvitelhez szükséges egyéb tárgyakat nyerjenek, az e játékban való részvételnek pedig az a feltétele, hogy egy vényköteles gyógyszerre vonatkozó megrendelést küldjenek be. A Bíróság ebben a sajátos összefüggésben mondta ki ezen ítélet 21. és 22. pontjában, hogy e reklámtevékenység nem egy adott gyógyszer vonatkozásában próbálja befolyásolni az ügyfél

választását, hanem azon gyógyszertár vonatkozásában, amelytől ez az ügyfél e gyógyszert beszerzi, és amely időrendben e gyógyszer kiválasztása után következik, még akkor is, ha az ilyen reklámtevékenység nem tartozik a 2001/83 irányelv VIII. címének hatálya alá.

51 Mindemellett, a 2020. október 1-jei A (Gyógyszerek reklámozása és online értékesítése) ítélet (C-649/18, EU:C:2020:764) 50. pontjában, valamint a 2021. július 15-i DocMorris ítélet (C-190/20, EU:C:2021:609) 20. pontjában megállapítottak ellenére a 2001/83 irányelv gyógyszerek reklámozására vonatkozó rendelkezéseinek hatálya nem korlátozódik kizárólag a meghatározott gyógyszerekre vonatkozó reklámokra.

Az alapügy tárgyát képező nemzeti rendelkezésben említett tevékenységekhez hasonló tevékenységeknek a 2001/83 irányelv 86. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „gyógyszerek reklámozásának” való minősítéséről

52 A 2001/83 irányelv 86. cikke (1) bekezdésének szövegéből kitűnik, hogy az üzenet célja képezi a „gyógyszerek reklámozása” e rendelkezés értelmében vett fogalmának alapvető jellemzőjét, és a reklámnak az egyszerű tájékoztatástól való elhatárolása szempontjából meghatározó tényezőt. Ha az üzenet célja a gyógyszerek rendelésének, szállításának, értékesítésének vagy fogyasztásának az elősegítése, a 2001/83 irányelv értelmében vett reklámozásról van szó. Ezzel szemben a pusztán tájékoztató jellegű felvilágosítás, amely nem irányul eladásösztönzésre, nem tartozik az említett irányelv gyógyszerek reklámozására vonatkozó rendelkezéseinek a hatálya alá (lásd: 2011. május 5-i MSD Sharp & Dohme ítélet, C-316/09, EU:C:2011:275, 31. és 32. pont).

53 A jelen ügyben az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy azok a tevékenységek, amelyekre az alapügy tárgyát képező nemzeti rendelkezés alkalmazandó, nem csupán a gyógyszerek tekintetében tisztán tájékoztató jellegű – például az áraikra vonatkozó – információk puszta nyilvános terjesztésére vonatkoznak, hanem azokra is, amelyek a gyógyszerek megvásárlására ösztönöznek, az ilyen vásárlás szükségességét az árral indokolva, különleges értékesítés meghirdetésével, vagy más gyógyszerekkel – adott esetben csökkentett áron –, illetve az adott gyógyszertár által árusított más termékekkel együtt történő értékesítésről tájékoztatva.

54 A kérdést előterjesztő bíróság által elvégzendő vizsgálat szükségességének fenntartása mellett, az ilyen tevékenységek promóciós célúaknak tűnnek, és ennek következtében a „gyógyszerek reklámozásának” a 2001/83 irányelv 86. cikkének (1) bekezdése értelmében vett fogalma alá tartozhatnak.

55 A fenti megfontolások összességére tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2001/83 irányelv 86. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az olyan információk terjesztése, amelyek ösztönzik a gyógyszerek vásárlását azáltal, hogy az ilyen vásárlás szükségességét különleges értékesítés meghirdetésével vagy annak jelzésével igazolják, hogy az említett gyógyszereket más gyógyszerekkel együtt – akár csökkentett áron – vagy más termékekkel együtt értékesítik, a „gyógyszerek reklámozásának” e rendelkezés értelmében vett fogalma alá tartozik, akkor is, ha ezen információk nem egy meghatározott gyógyszerre, hanem nem meghatározott gyógyszerekre vonatkoznak.

A második és a harmadik kérdésről

56 Második és harmadik kérdésével, amelyeket célszerű együttesen vizsgálni, az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy egyrészt a 2001/83 irányelv 87. cikkének (3) bekezdését és 90. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti rendelkezés, amely olyan korlátozásokat ír elő, amelyek nem szerepelnek a 90. cikkben, megtiltva azt, hogy a gyógyszerek nyilvános reklámozásába olyan információkat foglaljanak bele, amelyek ösztönzik a gyógyszerek vásárlását azáltal, hogy az ilyen vásárlás szükségességét különleges értékesítés meghirdetésével vagy annak jelzésével igazolják, hogy az említett gyógyszereket más gyógyszerekkel együtt – akár csökkentett áron – vagy más termékekkel együtt értékesítik. Másrészt e bíróság azt kérdezi, hogy az ilyen nemzeti rendelkezés olyannak tekinthető-e, mint amely az ezen irányelv 87. cikkének (3) bekezdése értelmében véve a gyógyszerek észszerű felhasználását kívánja elősegíteni.

57 Elöljáróban meg kell állapítani, hogy a lett kormány által a Bíróság részére szolgáltatott információk szerint, amelyek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata, az alapügy tárgyát képező nemzeti rendelkezés kizárólag azon gyógyszerek nyilvános reklámozását szabályozza, amelyek forgalomba hozatalát engedélyezték, és amelyek nem vénykötelesek és nem támogatottak. A Bíróság által írásban megválaszolandó kérdésekre adott válaszában ugyanis a lett kormány kifejtette, hogy a 2001/83 irányelv 87. cikke (1) bekezdésének, valamint 88. cikke (1) bekezdése a) pontjának és (3) bekezdésének megfelelően Lettországban tilos az engedéllyel nem rendelkező, a vényköteles vagy a támogatott gyógyszerek reklámozása.

58 E pontosítást követően, az előterjesztett kérdések megválaszolásához először is azt kell meghatározni, hogy a 2001/83 irányelv 87. cikkének (3) bekezdése lehetővé teszi-e a tagállamok számára, hogy a gyógyszerek észszerű felhasználásának előmozdítása érdekében megtiltsák az ezen irányelv 90. cikkében szereplő elemeken felüli elemeknek a nem vényköteles és nem támogatott gyógyszerek nyilvános reklámozásába való belefoglalását, másodsorban pedig azt, hogy az ilyen korlátozások, mint az alapügy tárgyát képező nemzeti szabályozás által előírtak is, valóban olyan elemekre vonatkoznak-e, amelyek nem segítik elő ezen észszerű felhasználást.

A tagállamok azon lehetőségéről, hogy megtiltsák a 2001/83 irányelv 90. cikkében említettektől eltérő elemeknek a nem vényköteles és nem támogatott gyógyszerek nyilvános reklámozásába való belefoglalását

59 Amint az a jelen ítélet 40–43. pontjában kifejtésre került, mivel a gyógyszerek reklámozása ártalmas lehet a közegészségre nézve, ideértve azt az esetet is, amikor az nem vényköteles gyógyszerekre vonatkozik, az ilyen reklámozás a 2001/83 irányelv által előírt tilalmak, feltételek és korlátozások tárgyát képezheti.

60 Egyébiránt ez az irányelv teljes körű harmonizációt hajtott végre a gyógyszerek reklámozása terén. Következésképpen, amennyiben az eltérő szabályok előírásának lehetőségét nem biztosítják kifejezetten a tagállamok számára, azok csak az említett irányelvben meghatározott követelményeknek vethetik alá a gyógyszerekre vonatkozó reklámozást (lásd ebben az értelemben: 2007. november 8-i Gintec ítélet, C-374/05, EU:C:2007:654, 20. és 25. pont).

61 Ami a nem vényköteles és nem támogatott gyógyszerek olyan nyilvános reklámozását illeti, ami az alapügy tárgyát képező nemzeti rendelkezésben említetthez hasonló, az e reklámra vonatkozó, a 2001/83 irányelv 88. cikkének (2) bekezdésében szereplő, fő szabály szerinti engedélyt meghatározó feltételek és korlátozások között szerepelnek az ezen irányelv 87., 89. és 90. cikkében előírt feltételek és korlátozások is.

62 Ami közelebbről a 2001/83 irányelv 87. cikkének (3) bekezdésében előírt azon követelmény, hogy az említett reklámnak elő kell segítenie a gyógyszerek észszerű felhasználását, és az irányelv 90. cikkében említett, tiltott reklámelemek felsorolása formájában szereplő korlátozások közötti kapcsolatot illeti, a Bíróság ítélkezési gyakorlatából az következik, hogy az a tény, hogy ez az irányelv, különösen e 90. cikk nem tartalmaz az adott reklámelemekre vonatkozó különös szabályokat, nem képezi akadályát annak, hogy az említett irányelv (45) preambulumbekezdésében említett, a gyógyszerekre vonatkozó minden olyan túlzott mértékű és átgondolatlan reklámozás megakadályozására irányuló cél érdekében, amely hatást gyakorolhat a közegészségügyre, a tagállamok megtiltsák ugyanezen irányelv 87. cikkének (3) bekezdése alapján az ilyen elemek alkalmazását, amennyiben az a gyógyszerek észszerűtlen felhasználását mozdítaná elő (lásd ebben az értelemben: 2007. november 8-i Gintec ítélet, C-374/05, EU:C:2007:654, 51., 55. és 59. pont).

63 Így, még ha a 2001/83 irányelv 88. cikkének (2) bekezdéséből az következik is, hogy a nem vényköteles gyógyszerek reklámozása megengedett, a tagállamoknak az ezen irányelv (2) és (45) preambulumbekezdésében foglalt alapvető célkitűzésnek megfelelően meg kell tiltaniuk a közegészséget érintő kockázatok bekövetkezésének megakadályozása érdekében a nem vényköteles és nem támogatott gyógyszerek nyilvános reklámozásába az ilyen gyógyszerek észszerűtlen felhasználásának elősegítésére alkalmas elemek belefoglalását.

64 A fenti megfontolásokból következik, hogy a 2001/83 irányelv (45) preambulumbekezdésével összefüggésben értelmezett 87. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a tagállamok feladata, hogy megtiltsák az ezen irányelv 90. cikkében említettektől eltérő elemeknek a nem vényköteles és nem támogatott gyógyszerek nyilvános reklámozásába való belefoglalását, amennyiben az ilyen elemek alkalmasak a gyógyszerek észszerűtlen felhasználásának elősegítésére.

Az olyan tilalmakról, mint amelyekről az alapügyben is szó van

65 Ami azt a kérdést illeti, hogy az olyan tilalmak, mint amelyekről az alapügyben is szó van, hasonló elemekre vonatkoznak-e, meg kell jegyezni, hogy a nem vényköteles és nem támogatott gyógyszereket illetően gyakori, amint azt a főtanácsnok is hangsúlyozta 2022. június 9-i kiegészítő indítványának 30. pontjában, hogy a végső fogyasztó – orvosi segítség nélkül – maga értékeli az ilyen gyógyszerek megvásárlásának hasznosságát vagy szükségességét. Márpedig e fogyasztó nem feltétlenül rendelkezik olyan speciális és objektív ismeretekkel, amelyek lehetővé tennék számára terápiás értékének értékelését. A reklám tehát különösen jelentős befolyást gyakorolhat az említett fogyasztó értékelésére és választására, mind a gyógyszer minősége, mind pedig a megvásárolandó mennyiség tekintetében.

66 Ebben az összefüggésben, amint arra a főtanácsnok a 2021. december 9-i indítványának 87. és 88. pontjában rámutatott, az alapügy tárgyát képező nemzeti rendelkezésben említettekhez hasonló reklámelemek alkalmasak arra, hogy arra ösztönözzék a fogyasztókat, hogy nem vényköteles és nem támogatott gyógyszereket vásároljanak, az e gyógyszerek árához kapcsolódó gazdasági szempontok alapján. Következésképpen alkalmasak lehetnek arra, hogy rávegyék e

fogyasztókat arra, hogy az említett gyógyszereket anélkül vásárolják meg és használják fel, hogy a gyógyszerek terápiás jellemzőin és a konkrét orvosi szükségleteken alapuló objektív értékelést végeztek volna.

67 Márpedig egy olyan reklám, amely eltéríti a fogyasztót valamely gyógyszer szedésének objektív szükségességének értékelésétől, e gyógyszer észszerűtlen és túlzott felhasználására ösztönöz (lásd ebben az értelemben: 2007. november 8-i Gintec ítélet, C-374/05, EU:C:2007:654, 56. pont).

68 A gyógyszerek ilyen észszerűtlen és túlzott felhasználása következhet egy olyan reklámból is, amely az alapügy tárgyát képező nemzeti rendelkezésben említett reklámokhoz hasonlóan promóciós ajánlatokra vagy a gyógyszerek és más termékek együttes értékesítésére vonatkozik, és a gyógyszereket más olyan fogyasztási cikkekkel azonos módon kezeli, amelyek általában – a kiadások bizonyos szintjét meghaladóan is – leárazások és árengedmények tárgyát képezik.

69 E körülmények között meg kell állapítani, hogy az olyan tilalmak, mint amelyeket az alapügy tárgyát képező rendelkezés előír, a közegészség védelmének alapvető célját szolgálják, mivel akadályozzák a reklám olyan elemeinek terjesztését, amelyek ösztönzik a nem vényköteles és nem támogatott gyógyszerek észszerűtlen és túlzott mértékű használatát.

70 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy e tilalmak nem az ilyen gyógyszerekre vonatkozó, tisztán tájékoztató jellegű, minden promóciós szándékot nélkülöző információk terjesztésére vonatkoznak, hanem az olyan tartalmak terjesztésére, amelyek e gyógyszerek megvásárlására ösztönöznek, akár az áraikra, valamely különleges értékesítésre vagy azoknak más gyógyszerekkel együttesen adott esetben csökkentett áron, vagy más termékekkel együtt történő értékesítésére való utalással.

71 Kétségtelen, hogy a Bíróság korábban már kimondta, hogy az emberek egészségének és életének hatékony védelme megköveteli többek között a gyógyszerek észszerű áron történő eladását, és ennélfogva az árverseny a beteg javára szolgálhat, amennyiben adott esetben lehetővé teszi, hogy kedvezőbb áron lehessen gyógyszereket kínálni (lásd ebben az értelemben: 2016. október 19-i Deutsche Parkinson Vereinigung ítélet, C-148/15, EU:C:2016:776, 43. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

72 Mindazonáltal a Bíróság rendelkezésére álló iratokból kitűnik, hogy az alapügy tárgyát képező nemzeti rendelkezés arra szorítkozik, hogy megtiltja a promóciós ajánlatok vagy a kombinált értékesítések reklámozását, valamint az árreklámot, anélkül azonban, hogy előre meghatározná annak a lett jog által elismert lehetőségét, hogy a gyógyszerek értékesítésével foglalkozó jogalanyok engedményeket és árkedvezményeket nyújtsanak a gyógyszerek és más egészségügyi termékek értékesítése során.

73 A fenti megfontolások összességére tekintettel a második és a harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2001/83 irányelv 87. cikkének (3) bekezdését és 90. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az olyan nemzeti rendelkezés, amely megtiltja, hogy a nem vényköteles és nem támogatott gyógyszerek nyilvános reklámozásába olyan információkat is belefoglaljanak, amelyek a gyógyszerek megvásárlására úgy ösztönöznek, hogy az ilyen vásárlás szükségességét e gyógyszerek árával indokolják, különleges értékesítést hirdetve vagy annak közlésével, hogy az említett gyógyszereket más gyógyszerekkel együtt – akár csökkentett áron – vagy más termékekkel együtt értékesítik.

A költségekről

74 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

1) A 2004. március 31-i 2004/27/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, az emberi felhasználásra szánt gyógyszerek közösségi kódexéről szóló, 2001. november 6-i 2001/83/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 86. cikkének (1) bekezdését

a következőképpen kell értelmezni:

az olyan információk terjesztése, amelyek ösztönzik a gyógyszerek vásárlását azáltal, hogy az ilyen vásárlás szükségességét különleges értékesítés meghirdetésével vagy annak jelzésével igazolják, hogy az említett gyógyszereket más gyógyszerekkel együtt – akár csökkentett áron – vagy más termékekkel együtt értékesítik, a „gyógyszerek reklámozásának” e rendelkezés értelmében vett fogalma alá tartozik, akkor is, ha ezen információk nem egy meghatározott gyógyszerre, hanem meg nem határozott gyógyszerekre vonatkoznak.

2) A 2004/27 irányelvvel módosított 2001/83 irányelv 87. cikkének (3) bekezdését és 90. cikkét

a következőképpen kell értelmezni:

azokkal nem ellentétes az olyan nemzeti rendelkezés, amely megtiltja, hogy a nem vényköteles és nem is támogatott gyógyszerek nyilvános reklámozásába olyan információkat is belefoglaljanak, amelyek ösztönzik a gyógyszerek vásárlását azáltal, hogy az ilyen vásárlás szükségességét különleges értékesítés meghirdetésével vagy annak jelzésével igazolják, hogy az említett gyógyszereket más gyógyszerekkel együtt – akár csökkentett áron – vagy más termékekkel együtt értékesítik.

Aláírások